

Η ανάγκη των εσωτερικών αλλαγών στην τεχνική- επαγγελματική εκπαίδευση ¹

Βασίλης Δημητρόπουλος
Επίτιμος Σχολικός Σύμβουλος
E-mail: vasdimitro@gmail.com

«Είναι αναρίθμητες οι παρεμβάσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα από το 1959 μέχρι σήμερα, το πλήθος των νόμων, των τροποποιήσεων και προσαρμογών που οφείλονται κυρίως σε επιθυμία Υπουργών Παιδείας, ακόμη και του ιδίου κόμματος, να δώσουν το δικό τους παρόν, χωρίς να εκτιμούν τις συνέπειες» (Χατζηιωάννου, 2004).

- Όποια ομάδα ενδιαφερομένων είχε πρόσβαση στα ανάλογα κέντρα εξασφάλιζε την πρόσληψή της. Έτσι δημιουργήθηκαν υπεραριθμίες και αυξήθηκαν οι άεργοι εκπαιδευτικοί.
- Αρκετοί τακτοποιήθηκαν με τη μέθοδο της δεύτερης ανάθεσης και εξοστρακίστηκαν οι ουσιαστικοί γνώστες του αντικειμένου
- Λόγω απειρίας των συγγραφέων σε αρκετά βιβλία δίνονται πληροφορίες με τρόπο που ξεπερνά τις δυνατότητες των μαθητών, ενώ απουσιάζει η έμφαση στο παιδαγωγικό μέρος, ώστε να καλλιεργηθούν δεξιότητες προσαρμοστικότητας και ανάπτυξης κριτικής σκέψης στην ειδικότητα του εκπαιδευόμενου.

7 ερωτήματα για την πρόταση του ΠΑΣΟΚ

1. Πιστεύετε ότι με το προτεινόμενο Τεχνολογικό Λύκειο θα αλλάξουν οι συσχετισμοί φοίτησης των μαθητών σε αυτό, σε σχέση με το Νέο (Γενικό) Λύκειο, και θα φθάσουμε το μέσο όρο των ευρωπαϊκών επιπέδων;
2. Έχει κοστολογηθεί το 4^ο έτος σπουδών, στο οποίο αναμένεται να φοιτήσει το 80% των αποφοίτων της Γ' τάξης;
3. Μέσα από ποια διαδικασία και με ποιους θεσμούς επιμόρφωσης θα επιμορφωθούν οι καθηγητές που θα κληθούν να διδάξουν τις ειδικές δεξιότητες στο 4^ο έτος ειδίκευσης;
4. Ο απόφοιτος Τεχνολογικού Λυκείου αν μετά από κάποια χρόνια, π.χ. 24 ετών, θέλει να δώσει εξετάσεις για ένα πανεπιστήμιο ή πολυτεχνείο, γιατί θα πρέπει να φοιτήσει στην Γ' τάξη του Γενικού Λυκείου;
5. Ένας απόφοιτος Τεχνολογικού Λυκείου θα μπορεί να εγγραφεί σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού;
6. Τα μαθήματα γενικής παιδείας στο Δ' έτος ειδίκευσης είναι απαραίτητα για την ειδίκευση;
7. Η πρακτική άσκηση/μαθητεία πως θα υλοποιηθεί;

¹ Εισήγηση στη "**Διημερίδα προβληματισμού και προτάσεων για τη Δευτεροβάθμια Τεχνική - Επαγγελματική Εκπαίδευση**" που οργάνωσαν οι Σχολικοί Σύμβουλοι Επαγγελματικών Ειδικοτήτων Αττικής σε συνεργασία με το Τμήμα Επιστ. & Παιδ. Καθοδήγησης Δ.Ε. της Περ. Δ/σης Εκπ/σης Αττικής, στις 21 και 22 Δεκεμβρίου 2012.

Ο υπουργός παιδείας Κ. Αρβανιτόπουλος σημείωσε τα εξής:

«ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Πέραν από τις διοικητικές διευθετήσεις και τον εξορθολογισμό των δομών και των διαδικασιών, πιστεύω κι εγώ και νομίζω ότι πρέπει **να αλλάξουμε τρόπο σκέψης όσον αφορά τη μαθησιακή διαδικασία.**

ΠΑΠΑΓΑΛΙΑ: Γιατί πράγματι η διαδικασία της παπαγαλίας, η διαδικασία της απομνημόνευσης πληροφοριών και στοιχείων είναι αδιέξοδη, ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή που το εύρος των πληροφοριών είναι τέτοιο το οποίο να κάνει τα παιδιά να μην είναι σε θέση να ποδηγητήσουν τα στοιχεία αυτά, να τα ελέγξουν, αν θέλετε.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΓΝΩΣΗΣ: Αυτό, λοιπόν, το οποίο πρέπει να αλλάξουμε είναι ο τρόπος μάθησης και αυτό σημαίνει ότι πρέπει πέρα από τις βασικές γνώσεις να δώσουμε στα παιδιά μας τη δυνατότητα, τη μεθοδολογία της γνώσης. **Να μπορούν, δηλαδή, να κατακτούν, να αποκτούν τα μαθησιακά αυτά εργαλεία τα οποία χρειάζονται και να ξέρουν πώς να τα αποκτούν φεύγοντας και από τη μαθησιακή διαδικασία.** Αλλά αυτό πρέπει να το μάθουν και πρέπει να το μάθουν από το γυμνάσιο και από το λύκειο. Γι' αυτό θα δείτε ότι με το νομοσχέδιο που θα καταθέσουμε μετά τις γιορτές για το λύκειο και το τεχνολογικό λύκειο υπάρχει μια σοβαρή προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση **όσον αφορά την αλλαγή της μαθησιακής διαδικασίας.»**

-
- Περιμένουμε τη ... Ματσαγγούρια άποψη για την τεχνική εκπαίδευση.
 - Ποιος νομίζει ότι αυτό είναι εύκολο;
 - Σαφώς αναγκαίο, αλλά θέλει πολύ δουλειά σε βάθος χρόνου, με ικανούς ανθρώπους. Αλλιώς, θα καταντήσει ένα ακόμη ευφυολόγημα.
 - Στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, το οποίο κυριαρχείται από συντηρητικές δομές, οι όποιες αλλαγές θα πρέπει να γίνονται τμηματικά, αφού έχουν ωριμάσει οι συνθήκες, και αυτές οι αλλαγές θα πρέπει να είναι καλά μελετημένες, σχεδιασμένες και οργανωμένες.
 - Σε αντίθετη περίπτωση, επιτόλαιοι σχεδιασμοί χωρίς την εξασφάλιση υποστηρικτής δομής σε βάθος χρόνου, μάλλον φέρνουν αντίθετα αποτελέσματα από τα προσδοκώμενα.
 - Το χειρότερο είναι που περνάει η αντίληψη στους εκπαιδευτικούς του «ράβε - ξήλωνε» ή του «μια από τα ίδια» και καταλήγει «στο δε βαριέσαι!».
 - Η τεχνική εκπαίδευση έχει από τη φύση της ανάγκες από συχνές αλλαγές. Οι αλλαγές αυτές όμως υλοποιούνται πιο εύκολα όταν είναι εσωτερικές.
 - Οι εξωτερικές αλλαγές, που συμβαίνουν κατά μέσο όρο κάθε 9 χρόνια, δεν εξασφαλίζουν τη βελτίωση και επιφέρουν σύγχυση στην κοινωνία.
 - Ο μεγαλύτερος εχθρός σε κάθε αλλαγή είναι η συντεχνιακή αντίληψη όσων αποφασίζουν ή όσων μπορούν να επηρεάσουν αυτούς που αποφασίζουν.
 - Δεν έχει νόημα να αυξηθεί ο αριθμός των μαθητών που έρχονται στην τεχνική εκπαίδευση.

- Το ζητούμενο είναι οι απόφοιτοι να βγαίνουν όσο πιο καλά καταρτισμένοι.
- Αυτό θα οδηγήσει στο καλό όνομα των σχολείων αυτών και μελλοντικά θα προσελκύσουν καλύτερο μαθητικό δυναμικό.

Πλαίσιο προτάσεων :

- A. Προφίλ αποφοίτου
- B. Αναλυτικό πρόγραμμα
- C. Βιβλία
- D. Εργαστήρια
- E. Επιμόρφωση
- F. Διοικητικές ρυθμίσεις

Προφίλ αποφοίτου (Επικαιροποίηση)

- Για κάθε βασική ειδικότητα δημιουργείται το προφίλ του μελλοντικού επαγγελματία (ποιες γνώσεις και δεξιότητες πρέπει να έχει ο μελλοντικός απόφοιτος).
- Για τη σύνταξη του προφίλ κάθε ειδικότητας όμως απαιτείται να προηγηθεί **σχετική έρευνα** που θα λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις απόψεις:
 - 1) των αντίστοιχων επαγγελματικών ενώσεων
 - 2) επιτυχημένων επαγγελματιών από διάφορους τομείς της ειδικότητας (του ίδιου και ανώτερου εκπαιδευτικού επιπέδου)
 - 3) εκπροσώπων της εργοδοσίας.

Αναλυτικό πρόγραμμα

Λαμβάνει υπόψη του:

- 1) Το προφίλ της ειδικότητας
- 2) Την κείμενη νομοθεσία ως προς τα επαγγελματικά δικαιώματα
- 3) Το υπάρχον εκπαιδευτικό προσωπικό
- 4) Τις υφιστάμενες υποδομές (κτηριακές και εργαστηριακές)
- 5) Το υπάρχον μαθητικό δυναμικό
- 6) Τη διεθνή βιβλιογραφία (κυρίως για τις μελλοντικές τάσεις).

Βασικές Αρχές σύνταξης του Α.Π.

- 1) Έμφαση στις **γενικές τεχνικές δεξιότητες** (για τη δυνατότητα ευχερούς μελλοντικής επαγγελματικής προσαρμογής).
- 2) Έμφαση στις **κοινωνικές ή ήπιες δεξιότητες** (όπως ικανότητα καλής συνεργασίας στο πλαίσιο της ομάδας, ικανότητα προσαρμογής σε νέες καταστάσεις και επικοινωνιακές δεξιότητες) και στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης. **(Αυτές οι δεξιότητες αναπτύσσονται αποτελεσματικά με κατάλληλη παιδαγωγική ενσωμάτωση στα διδακτικά εγχειρίδια.)**
- 3) Όχι στο **μαθηματικό και θεωρητικό βερμπαλισμό των μαθημάτων ειδικότητας** (Έμφαση μόνο στα μαθηματικά και τη θεωρία του αντικειμένου της ειδικότητας που

απαιτούνται για την κατανόηση και ερμηνεία των απαιτούμενων επαγγελματικών δεξιοτήτων).

- 4) **Ναι σε γνώσεις γενικής παιδείας για μελλοντικούς πολίτες** (από ελληνική γλώσσα, λογοτεχνία, ιστορία, οικονομικά, πληροφορική, ξένες γλώσσες κ.λπ.).
Περιορισμένος αριθμός μαθημάτων για αποφυγή επικαλύψεων.
- 5) **Περιορισμός στην έκταση της ύλης με τα αναγκαία για κάθε ειδικότητα** για να υπάρχει η δυνατότητα στον διδάσκοντα για εξατομικευμένη διδασκαλία και ανάπτυξη δεξιοτήτων στη δια βίου μάθηση.

Βιβλία

- 1) **Βιβλίο καθηγητή** με αυξημένη επιστημονική πληροφόρηση και **πολλά παραδείγματα** σε κάθε ενότητα διδασκαλίας, σύμφωνα με τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, για την καλλιέργεια γνωστικών, κινητικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης κ.λπ.
- 2) **Περιορισμός στην έκταση της ύλης των βιβλίων του μαθητή** (π.χ. μέχρι 160 σελίδες, που να διαβάζεται από το μαθητή).

Εργαστήρια

- **Εργαστήριο για κάθε ειδικότητα, με τον ίδιο εξοπλισμό πανελληνίως**, που θα περιλαμβάνει ασκήσεις για την ανάπτυξη **βασικών γενικών δεξιοτήτων σε ποσοστό περίπου 80%** (που είναι οικονομικό, εφικτό και διαχρονικό).

Επιμόρφωση

- **Δημιουργία μόνιμου θεσμού περιοδικής επιμόρφωσης για την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση.**

Διοικητικές ρυθμίσεις

- 1) Η δημιουργία στο Υπουργείο Δνσης Σπουδών για την τεχνική εκπαίδευση, με ικανά στελέχη, μπορεί να αποτελέσει άξονα αναφοράς και τον πυρήνα σημαντικών βελτιώσεων.
 - 2) Η Δ/ση αυτή μπορεί να υποστηρίζεται από ad hoc επιτροπές σχολικών συμβούλων και έμπειρων εκπαιδευτικών για τις ιδιαίτερες ανάγκες της τεχνικής εκπαίδευσης.
 - 3) Ενοποίηση κλάδων με το ίδιο αντικείμενο.
 - 4) Ενιαία αντιμετώπιση στις εξετάσεις για πρόσληψη, στις μεταθέσεις και στην επιλογή Σχολικών Συμβούλων.
 - 5) Ιδιαίτερα για την επιλογή των νέων Σχολικών Συμβούλων απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη πανεπιστημιακού/ πολυτεχνικού πτυχίου στην ειδικότητα, ή στην περίπτωση αποφοίτου ΑΤΕΙ η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου στα παιδαγωγικά. (Εξυπακούεται ότι, στη μοριοδότηση πτυχίων στην ίδια ειδικότητα, π.χ. από ΑΤΕΙ και Πανεπιστήμιο ή Πολυτεχνείο, λαμβάνεται υπόψη ένα πτυχίο.)
- 6) Οι υπηρετούντες Σχολικοί Σύμβουλοι, για την επανάληψη της θητείας τους κρίνονται κατά προτεραιότητα, για το έργο που επιτέλεσαν με διαδικασίες αξιολόγησης στελεχών. Δεν κρίνονται πάλι με νέους υποψήφιους με τη διαδικασία των τυπικών προσόντων.